

- суми постійних операційних витрат;
- співвідношення постійних і змінних операційних витрат.

Ці фактори можуть розглядатися як основні при формуванні суми різних видів прибутку, впливаючи на які можна одержати необхідні результати, підвищуючи ефективність діяльності підприємства.

Одним з найбільш простих і ефективних методів операційного аналізу з метою оперативного, а також стратегічного управління прибутком є аналіз «витрати – обсяг – прибуток» який дозволяє відстежити залежність фінансових результатів бізнесу.

Таким чином, можна говорити, що операційний аналіз дозволяє приймати управлінські рішення, спрямовані на підвищення ефективності діяльності [6].

На основі проведеної роботи можна дійти до висновку, що операційний аналіз відіграє вирішальну роль у розробці найважливіших питань конкурентної політики підприємства, використовується керуючими для вдосконалення технології та організації виробництва, для створення механізму досягнення максимального прибутку.

Література

- 1 Белова Г.Н., Моджорян Л.С. Практикум по фінансовому менеджменту, 1997.
- 2 Браун О.І. Операційний аналіз як підхід до ціноутворення. М., 2009.
- 3 Вахрушина М.А. Бухгалтерський управлінський облік: Посіб. Для студентів вузів, які навчаються за екон. спеціальностями / М.А. Вахрушина – 6 – е вид., Доп. і перероб. – М.: Омега – Л, 2010.
- 4 Вахрушина М.А. Управлінський аналіз. – Омега – Л, 2010.
- 5 Волкова О.Н. Управлінський облік: Посіб. – К.: Лібра, 2010.
- 6 Глущенко В.В., Глущенко І.І. Розробка управлінських рішень, 2010.
- 7 Голо С.Ф. Управлінський облік: Посіб. – К.: Лібра, 2010.
- 8 Хакимов І.Р. Маржинальна рентабельність і валова маржа. // Вісник КГПИ, 2010.

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ КРИЗОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Акулюшина М.О., к.е.н., доцент
Каландирець Я.І.
Глущенко В.Д.

Одеський національний політехнічний університет

Постановка проблеми. Розвиток малих підприємств є основою успішного функціонування національної економіки. В умовах економічної кризи відчутна складність умов для підприємництва в Україні, що зумовлює надзвичайну актуальність питання ролі державної політики у розвитку підприємництва. Проблеми підприємництва – це насамперед пошук балансу взаємодії держави та бізнесу. В Україні ці відносини далеко не рівноправні, у зв'язку з чим існує низка проблем для розвитку підприємництва, серед яких – втручання держави у підприємницьку діяльність, податкова система, непрогнозованість ситуації для підприємництва, що стимулює тіньову економіку, слабка підтримка підприємництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Економічні фінансові кризи насамперед є об'єктом наукових досліджень таких відомих вчених, як: П. Самуельсон, Дж. Хікс, Т. Тевес, С. Фішер, М. Фрідман. Поряд з соціально-економічною значущістю цей економічний сектор має традиційно низький ступінь життєздатності і є найвразливішим до таких несприятливих чинників, як інфляція, циклічні коливання, податковий тиск, фінансові труднощі й конкуренція великих корпорацій [1]. Однак вплив спаду економіки на бізнес-середовище викликав найбільшу зацікавленість дослідників та науковців на кінець 2008 р., коли економічна криза постала як реальна загроза підприємству в Україні. Фінансово-економічна криза в Україні має специфічний характер. Її фундаментальним чинником та причиною надзвичайної глибини став «сплав» нагромаджених диспропорцій національної економіки [2].

Цілі: 1. Провести аналіз динаміки розвитку малого та середнього підприємництва України в умовах фінансово-економічної кризи. 2. Проаналізувати переваги та недоліки малого бізнесу в період економічних перетворень. 3. Сформулювати завдання з активізації розвитку малого та середнього підприємництва

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні частка малих підприємств в Україні становить майже 94 %. При цьому діяльність малого підприємництва зосереджується у посередницьких видах діяльності. Вагомішими постають якісні особливості, у зв'язку з чим вважаємо за доцільне проаналізувати його розвиток, місце й частку в суспільному виробництві та структурі національної економіки (табл. 1) [3,4].

Таблиця 1

Кількість підприємств за їх розмірами за видами економічної діяльності у 2013 році

	Усього, одиниць	У тому числі							
		великі підприємства		середні підприємства		малі підприємства		з них мікропідприємства	
		Од.	у % до загальної кількості підприємств відповідного виду діяльності	Од.	у % до загальної кількості підприємств відповідного виду діяльності	Од.	у % до загальної кількості підприємств відповідного виду діяльності	Од.	у % до загальної кількості підприємств відповідного виду діяльності
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>Усього</i>	364935	698	0,2	20189	5,5	344048	94,3	286461	78,5
у тому числі									
сільське, лісове та рибне господарство	47656	26	0,1	3143	6,6	44487	93,3	39103	82,1
промисловість	43356	410	0,9	5802	13,4	37144	85,7	26373	60,8
будівництво	34077	12	0,0	1389	4,1	32676	95,9	26436	77,6
оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	103798	173	0,2	3950	3,8	99675	96,0	85492	82,4
транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	15472	37	0,2	1301	8,4	14134	91,4	10871	70,3
тимчасове розміщення й організація харчування	9495	2	0,0	451	4,8	9042	95,2	7176	75,6
інформація та телекомунікації	13448	13	0,1	411	3,1	13024	96,8	10765	80,0
фінансова та страхова діяльність	4972	11	0,2	500	10,1	4461	89,7	3735	75,1
операції з нерухомим майном	32121	3	0,0	699	2,2	31419	97,8	27820	86,6
професійна, наукова та технічна діяльність	30973	7	0,0	875	2,8	30091	97,2	26614	85,9
діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	16086	1	0,0	1109	6,9	14976	93,1	11889	73,9
освіта	2162	-	-	77	3,6	2085	96,4	1663	76,9

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	4636	-	-	283	6,1	4353	93,9	3194	68,9
мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	2027	3	0,1	135	6,7	1889	93,2	1554	76,7
надання інших видів послуг	4656	-	-	64	1,4	4592	98,6	3776	81,1

Динаміка малого підприємництва у кризовий період характеризується зменшенням обсягів реалізованої продукції у зв'язку зі зменшенням попиту. Наведені показники дають можливість стверджувати, що малий бізнес в умовах економічної кризи має низку переваг перед іншими господарюючими суб'єктами та характеризується низкою недоліків (рис 1.).

Суб'єкти малого підприємництва	
<p>Позитивні зміни:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розширення ринку збуту продукції - стимулювання розвитку вітчизняного виробництва - посилення державної підтримки підприємництва - формування новітніх стратегій розвитку - вдосконалення регуляторної політики держави - відмова від реалізації чи виробництва малорентабельних товарів та послуг, створення додаткового сервісу та пропозицій 	<p>Негативні зміни:</p> <ul style="list-style-type: none"> - подрібненість малого бізнесу до рівня - фізичних осіб-підприємців - формування фінансово нестійкого сектору роботодавців - тінізація підприємницької діяльності - недобросовісна конкуренція зменшення обсягів діяльності

Рис. 1 – Вплив кризових явищ на зміни у підприємницькому середовищі [4]

Однією з конкурентних переваг малого підприємництва над середнім та великим бізнесом з аналогічною сферою діяльності є швидке прийняття рішень. У той час, коли власники великих корпорацій змушені повертатися до оперативного управління компанією та вивчати бізнес-процеси з допомогою менеджерів, які їх створювали, власник малого бізнесу швидко реагує на зміну кон'юнктури, фінансових потоків тощо. Отже, одним з вагомих чинників успіху малого підприємництва є швидкий пошук оптимальної стратегії виживання та стрімкого реагування на зміну бізнес-клімату [5].

Економічна криза водночас є часом для виникнення нових можливостей для залучення кваліфікованих кадрів з конкуруючих підприємств. Мірою заохочення до праці у цей період може бути домовленість про неповну зайнятість, суміжну роботу або оптимізм та активна діяльність підприємця.

Висновки Розвиток кризових явищ в економіці України мав значний вплив на умови ведення та розвитку малого підприємництва. Малий бізнес є джерелом конкуренції, але структура малого бізнесу сьогодні не може задовольнити вимоги країни, і постає необхідність розроблення і здійснення нової державної політики, яка стимулюватиме розкриття підприємницького потенціалу нації. Стратегія малого підприємництва повинна спрямовуватися не на зниження торгової націнки та витрат, а на збільшення ділової активності та залучення кваліфікованих кадрів.

Література

- 1 Варналій З.С. – Мале підприємництво: основи теорії і практики. – К.: Знання, 2001. – С. 92–96

- 2 Економічна криза в Україні: виміри, ризики, перспективи / Я.А. Жаліло, О.С. Баніна, Я.В. Белінська та ін. / за заг. ред. Я.А. Жаліла. – К.: НІСД, 2009. – 128 с.
- 3 Основні показники розвитку малих підприємств [Електронний ресурс]. – Доступний з: <http://ukrstat.gov.ua>.
- 4 Основні показники розвитку суб'єктів малого підприємництва. [Електронний ресурс]. – Доступний з: <http://ukrstat.gov.ua>
- 5 Акулюшина М.О. Динаміка інвестиційно-інноваційних процесів у нестабільному середовищі : [монографія] / В.І. Захарченко, М.О. Акулюшина. – Херсон : (Олді-плюс), 2013. – 212 с.

ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ АНТИКРИЗОВОГО СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

Бровкова О.Г., к.е.н. проф.
Панчюглу О.О.,
Прушинська Н.І.

Одеський національний політехнічний університет

Обґрунтування актуальності проблеми. В умовах глобалізації та трансформації сучасного суспільства період вітчизняної економіки характеризується виникненням кризових явищ, що обумовлюються спадом виробництва, недосконалістю законодавчої бази і відсутністю у вітчизняних менеджерів досвіду управління економічними об'єктами в ринковій економіці.

З огляду на те, що в умовах економічної кризи питання залучення істотних обсягів інвестицій для технічного переозброєння і відновлення виробництва не може бути здійснене у найкоротший час, головна увага дослідників і практиків повинна бути спрямована на вирішення організаційно-економічних проблем стійкості, конкурентоспроможності і адаптованості підприємств. Організації повинні адаптуватися до тих умов, що створюються факторами зовнішнього середовища, а внутрішні керовані фактори повинні визначати як саму можливість адаптації фірми і системи управління, так і ефективність процесу адаптації [1].

Важливою особливістю адаптації підприємств у кризових умовах є попередження змін у зовнішнім оточенні шляхом зміни власного стилю поведінки. Це потребує формування моделі стратегічного управління, що генерує завчасні, цілеспрямовані попереджувальні дії, які забезпечують здатність до самозбереження, гнучкість, орієнтація на майбутні зміни, готовність до здійснення діяльності в умовах невизначеності, формування антикризового потенціалу, стійкого дораптових змін і здатного вчасно ідентифікувати можливі погрози, діагностувати ранні ознаки кризових процесів і протистояти їхньому розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема антикризового менеджменту та управління є об'єктом дослідження багатьох науковців. Методологічною базою дослідження, проведеного у тезах стали праці відомих вітчизняних та закордонних фахівців в області антикризового та стратегічного менеджменту: Беляєв С.Г., Бойко О.О., Шатун В.Т., Єршова Н.Ю., Е.С. Мінаєв, І.П. Булеєв.

Мета. Дослідити основні концепції антикризового управління; сформувати концептуальний підхід антикризового менеджменту, який впливає на процес подолання кризи.

Обговорення проблеми. Більшість сучасних українських підприємств перебувають у кризовому стані, який вимагає вжиття менеджментом підприємства антикризових заходів. Тому розробка концепції антикризового управління підприємством в умовах нестабільного економічного середовища є актуальним науковим завданням, що вимагає ретельного і глибокого дослідження.

Е.С. Мінаєв розглядає антикризове управління як комплекс послідовно здійснюваних заходів щодо запобігання, профілактики, подолання кризи, зниження рівня її негативних наслідків [2].